РЕЦЕНЗІЯ

на онлайн-курс за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників і працівниць «СЕН в освіті: розвиток наскрізних умінь учительства й учнівства»

Розробники програми: *Гринько В., Дегтярьова О., Дрожжина Т., Елькін О., Рассказова О.*
Авторський колектив онлайн-курсу*: Гринько В., Дегтярьова О., Зима Н., Калужна Г., Крикун А., Мироненко Л., Плотникова О., Трибко О., Тутаєва М.*

Актуальність та суспільно-педагогічна значущість. Програма та навчально-методичні матеріали онлайн-курсу акцентують увагу педагогічної спільноти на найважливішій зміні підходів – переході від суто предметно-орієнтованого навчання до людиноцентричної взаємодії та організації освітнього процесу на засадах соціально-емоційного навчання. В умовах воєнних та поствоєнних трансформацій в Україні освітнє середовище потребує системних інструментів для підтримки психоемоційного стану, резильєнтності й соціальної згуртованості. Саме тому розробка та впровадження цього курсу є надзвичайно актуальним, своєчасним і затребуваним кроком для вітчизняної освіти.

Наукова новизна матеріалів курсу полягає у системній концептуалізації та адаптації вітчизняного досвіду впровадження соціально-емоційного навчання в умовах сучасних викликів. У роботі дістали подальшого розвитку теоретико-методологічні засади формування наскрізних умінь суб'єктів освітнього процесу, а також обґрунтовано специфіку застосування травмоінформованого підходу та інструментів психоемоційної підтримки в українському освітньому контексті.

Висока практична значущість онлайн-курсу зумовлена його спрямованістю на забезпечення освітян дієвим інтерактивним інструментарієм для вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників і працівниць. Матеріали курсу орієнтовані на реалізацію завдань саморозвитку освітян та формування наскрізних умінь у здобувачів і здобувачок освіти. Завдяки розробці завдань на основі реалістичних шкільних кейсів педагогічна спільнота отримує можливість відпрацювати навички ненасильницької комунікації, підтримки залученості, протидії дискримінації та ефективного розв'язання конфліктів у щоденній освітній практиці тощо.

Текстово-дидактичний контент курсу відповідає вимогам академічної мовної культури. У роботі послідовно витримано гендерно-інклюзивний стандарт (вжито фемінітиви, іменники чоловічого й жіночого роду та нормативні збірні іменники), забезпечено лексичну й синтаксичну нормативність навчальних кейсів і завдань, а також єдиний термінологічний стандарт уживання ключових абревіатур і понятійного апарату.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи онлайн-курс за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників і працівниць «СЕН в освіті: розвиток наскрізних умінь учительства й учнівства», необхідно висловити окремі зауваження й побажання:

1. Авторами та авторками онлайн-курсу передбачено навчальне навантаження в обсязі 30 годин (1 кредит ЄКТС). Водночас детальний аналіз змістового наповнення свідчить, що опанування теоретичного матеріалу, опрацювання додаткових текстових джерел, перегляд відеоконтенту, а також розв'язання ситуаційних кейсів і виконання підсумкових тестових завдань потребують значно більших часових витрат здобувачів і здобувачок. З огляду на це вважаємо за доцільне збільшити обсяг програми курсу до 60 годин (2 кредити ЄКТС), що більшою мірою відповідатиме фактичній трудомісткості та суттєвому практико-орієнтованому потенціалу розроблених матеріалів.
2. У матеріалах курсу опрацювання практичних ситуацій і візуальний контент зосереджені на проведенні уроків в офлайн-форматі – зокрема з урахуванням роботи з внутрішньо переміщеними особами та організації освітнього процесу в укриттях. Натомість у курсі відсутні зображення та лише подекуди зустрічаються прикладні ситуації та кейси, які б показували специфіку проведення уроків в умовах дистанційного навчання. Оскільки саме онлайн-уроки наразі є основною формою освітнього процесу для багатьох українських шкіл, рекомендовано доповнити курс практичними прикладами та візуальними матеріалами щодо реалізації СЕН під час дистанційних уроків.

Загальні висновки. Програма та навчально-методичні матеріали онлайн-курсу вирізняються високим науковим рівнем, системністю, методичною виваженістю та глибоким гуманістичним спрямуванням. Матеріали повністю відповідають вимогам, що висуваються до програм підвищення кваліфікації. Усі зауваження та пропозиції мають рекомендаційний характер. Онлайн-курс за програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників і працівниць «СЕН в освіті: розвиток наскрізних умінь учительства й учнівства» рекомендується до затвердження й широкого впровадження в систему післядипломної педагогічної освіти та освітній процес закладів освіти різних рівнів.

Рецензентка:
докторка педагогічних наук, професорка
кафедри освітології та педагогіки мистецтва
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького Маргарита ВОРОВКА

Підпис Маргарити ВОРОВКИ засвідчую.
Інспектор з кадрів
МДПУ імені Богдана Хмельницького Тетяна ГОНЧАР

16 жовтня 2026 року